

'Ouder worden is zo moeilijk niet'

tekst Cornald Maas

Volkskrant Magazine, 25 juni 05

Rond het veertigste levensjaar komen ze onherroepelijk op: vragen en twijfels over ambities en oude idealen, werk, vriendschappen en de zorg om ouders. In de zestiende aflevering van de serie Op de helft maakt Cornald Maas de balans op met acteur Hans Kesting (44).

Hij is nog maar net van de schrik bekomen. Ging Hans Kesting zijn favoriete buurtsuper bezoeken, werd die, op de vroege maandagochtend, overvallen. Paniek in de tent, dieven er met grijnslach vandoor, zoete eigenaresse helemaal ontdaan. En de acteur wist, toen er 'Help! Help!' werd geroepen, niet hoe hij moest reageren. 'Ik ging in elk geval niet als een verzetsheld op het gevaar af.'

Hij trilt nog wat na. Is dit de oude Hans Kesting die met fladdergebaar onderstreept dat hij in de ban is van onrust, angst en hooggespannen verwachtingen? Terwijl hij boterhammen smeert, in trainingsbroek, op blote voeten, vastberaden: 'Nee. Wat ik zeker weet: dat er meer rust is gekomen. En dat ik, in mijn werk, veel minder afhankelijk ben geworden van het oordeel van anderen. Vroeger kon ik nogal gevoelig zijn voor de mening van mensen die niet tot mijn eigen kringetje behoorden. Dat is voorbij.'

Rond zijn veertigste, nu een paar jaar geleden, stortte hij zich, gedreven door onrust en de nu-of-nooit-gedachte, op televisie. 'Scepsis was mijn deel omdat ik het theater tijdelijk liet voor wat het was. Maar ik dacht: ik verraad het ene toch niet als ik ook het andere doe?' Hij kreeg een programma met Paul de Leeuw, en later ging hij solo in De Hans Kesting Show en Circus Pavlov. Maar het liep allemaal op weinig uit. Zowel de critieken als de kijkcijfers stelden teleur. 'Televisie is mijn métier niet, en ook mijn wereld niet, heb ik ervaren. Zat ik bij de Vara, naast redacteurs die op hun beeldschermen zaten te turen, had ik geen idee wat ik er kwam doen. Leuke dingen verzinnen? Mijn droom een tv-ster te zijn heb ik uiteindelijk definitief in duigen zien vallen.'

Hapsnap

Schrale troost: 'Dat ik nooit heb gemerkt dat mensen mij niet langer serieus namen.' Sterker nog: Ivo van Hove vroeg Kesting terug bij Toneelgroep Amsterdam en de acteur sloeg meteen genadeloos toe met zijn vertolking van Othello. Criticasters werd de mond gesnoerd. 'Mijn ouders waren al nooit zo enthousiast over mijn tv-carrière. Ze waren blij dat ik acteur was geworden en daarin mijn weg had gevonden. Ze hadden gelijk: toneel brengt me aandacht, zorg en respect onder leiding van een regisseur die zich grondig heeft voorbereid. Televisie is buitengewoon hapsnap: wat vandaag verzonnen wordt moet volgende week een succes zijn.'

Maandag wordt bekend of Kesting de Louis d'Or krijgt, de belangrijkste toneelprijs voor een mannelijke hoofdrolspeler, voor zijn rol in Kruistochten bij Toneelgroep Amsterdam.

'Daarmee zou ik, in dit jubileumjaar, in de voetsporen treden van Paul Steenbergen die hem vijftig jaar geleden kreeg. Dat zou ik leuk en eervol vinden. Maar een prijs winnen maakt je niet tot een betere acteur, zoals verliezen van collega-genomineerde Mark Rietman niet betekent dat ik daarmee een slechtere acteur zou zijn.'

Toen hij zijn comeback maakte bij Toneelgroep Amsterdam en zich voorbereidde op Othello kreeg zijn moeder te horen dat ze ongeneeslijk ziek was. 'Ze was diep ongelukkig met die boodschap en niet in staat om iets anders onder ogen te zien dan dat ze dood zou gaan. En ik was kind af: ik werd de verzorger die zij altijd voor mij was geweest.'

Hij leerde zijn tekst voor Othello bij haar aan het ziekbed, soms terwijl hij haar hand vasthield, en liet zich intussen door zijn zus overheoren. 'Nadat bij een operatie was gebleken dat de alvleesklierkanker te ver was uitgezaaid en er niets meer aan te doen was, is ze naar huis gekomen. En we hebben er het beste van gemaakt. Ik heb haar vaak in mijn armen

gehad, we zijn naar Parijs geweest met z'n allen, ze heeft me op de valreep nog zien trouwen, ik heb voor mijn huwelijk kleding voor haar laten maken bij een couturier. 'Ook het daadwerkelijke sterven van mijn moeder was heel indrukwekkend, en op een bepaalde manier mooi en vanzelfsprekend: in die laatste anderhalf uur gleed het leven uit haar weg, van zwaar ademen naar het laatste pufje, en vlak voor ze dood ging kneep ze nog even in mijn hand.'

En toch. Onaangenaam getroffen was hij door het, zoals hij het zelf noemt, peilloze verdriet van zijn moeder. 'Het getuigde van een grote eenzaamheid waar je niet bij kon komen.' Niks geen verzoening met het onvermijdelijke. 'Ik begrijp dat heel goed. Ik vind het onvoorstelbaar dat je je zou verzoenen met de dood – je wilt toch in het leven staan, tenzij je heel erg bent uitgeput en echt niet meer verder kunt.'

'Mijn moeder is altijd bang geweest voor de dood en dat zit in de genen: mijn oma had er last van, ikzelf ook. Van kinds af aan al weet ik zeker dat ik niet dood wil. Het verschil tussen mijn moeder en mij is hooguit dat ik wat mondiger en brutaler ben: ik ga meteen op onderzoek uit als ik denk dat er iets mis is.'

Verminderde resistentie

In 1996 kreeg Kesting te horen dat hij hiv-geïnfecteerd is. 'Die mededeling was verpletterend, vanzelfsprekend, maar het rare is dat er ook een zekere angst is weggevallen: sinds ik weet dat ik daadwerkelijk iets onder de leden heb bezoek ik elke drie maanden de internist die me vervolgens vertelt dat de perspectieven goed zijn.'

'Ik verkeer bovendien in een bevoorrechte positie: ik slik al jaren tweemaal per dag dezelfde pillen en heb nog niet, vanwege een plotseling verminderde resistentie, een andere combinatie tot me hoeven nemen. Tegelijkertijd ligt de onzekerheid altijd op de loer en raak ik onrustig als ik een artikel over chronisch zieken lees waarin een Amerikaanse arts beweert dat je je niet rijk moet rekenen, en dat het van de ene op de andere dag zomaar ineens mis kan gaan.'

Kesting voelt zich doorgaans kerngezond, zegt hij, maar dat is op zichzelf geen graadmeter voor zijn werkelijke conditie. Als je, op de lange termijn, min of meer de wacht krijgt aangezet tart je soms met opzet het lot. Ter compensatie, of ter bezwering. De chemische fabriek Kesting woont zichzelf af en toe genadeloos uit. 'Drank, pilletjes, blowtjes, sigaretten – alle goede voornemens in één klap overboord, in volstreekte monomanie. Ik zwerf door de stad en trek in de kroeg m'n shirtje uit, hatsekidee, want ik ben het leven, spiegel ik mezelf voor, en ik ben onoverwinnelijk. En als zo'n uitspatting achter de rug is duik ik in de sportschool de loopband op en leg ik veertien kilometer af – om mezelf te bewijzen dat ik het allemaal aankan.'

Ingetrokken buiken

De zorg om het fysiek was er toch altijd al wel. Een goed getraind lijf en een sterke buitenkant om de innerlijke onzekerheid te verbergen – het is een beeld dat Hans Kesting wel aanspreekt. Maar de obsessie met het uiterlijk is minder geworden, beweert hij. Dat krijg je ervan als je op Ibiza opeens haarscherp ziet hoe ouder wordende mannen krampachtig de vergankelijkheid proberen te bezweren, met ingetrokken buiken en te kleine zwembroeken. 'Ik lag, met iets te dikke buik, op het nichtenstrand Oorlog en Vrede te lezen. Bijna een absurdistisch tafereel.'

Hij vindt het moeilijk om precies uit te leggen welke invloed zijn ziekte op zijn mentaliteit heeft gehad. Maar zegt dan: 'Ik neem sneller de beslissing om dingen wel of niet te doen. Ik ben geconcentreerder met mijn vak bezig. En ik ben rustiger geworden.'

Zijn moeder, redelijk angstig toch en met niet al te veel zelfvertrouwen, reageerde trefzeker toen hij vertelde dat hij seropositief is. 'Ze zei er slimme dingen over, was uiterst slagvaardig en praktisch. Dat lukte haar al toen ik nog een kind was: ze kalmeerde me met haar opmerkingen. Ze beschikte over een grote sociale intelligentie.'

Plakboeken

Kesting groeide op in Rotterdam, in een doodgewoon gezin, vlakbij de veemarkt waar toen nog handel in koeien werd gedreven. Als kind bezocht hij de revue van Snip & Snap en zag hij Mary Dresselhuys in het Hofpleintheater spelen. Levensles van zijn ouders: 'Zorg voor anderen, kijk naar anderen, heb het beste met ze voor.' Zijn vader en moeder waren 53 jaar samen, verenigd in een huwelijk dat zonder meer gelukkig was. Des te groter moet dan het gemis zijn. 'Wat helpt is dat mijn vader, sinds hij gepensioneerd is, altijd veel ondernomen heeft. Hij kookt, hij legt bezoeken af, hij gaat naar het theater. Hij heeft mijn moeder dag in dag uit verzorgd en kon uiteindelijk leven met haar dood, omdat ze helemaal op was – het was het logische einde van zinloos lijden. Ik bel hem sinds ze overleden is bijna elke dag, en dan vertelt hij wat hij onderneemt, dat hij 'nog even langs ma gaat' – naar haar graf dus, dat hij dan zo'n minuut of tien bezoekt, en daar doet hij helemaal niet dramatisch over. Het is simpelweg een vast onderdeel van zijn leven geworden.'

Hij smeert nog een stapeltje boterhammen. Spreekt zijn teckels toe die, vreedzaam en in elkaar gekruld, voor de kachel liggen. Vertelt dat zijn ouders immer zijn grootste fans zijn geweest, en dat zijn vader nog altijd plakboeken aanlegt en de voorstellingen bezoekt waarin zijn zoon een aandeel heeft. Alle collega's kennen hem, en zijn verheugd als hij tijdens een première in de zaal zit.

Het harmonieuze huwelijk van zijn ouders moge een mooie spiegel zijn geweest: Kesting heeft privé vaak de nodige moeite gehad zijn bestaan in het gareel te krijgen. De relatie met de liefde van zijn leven liep na een moeizame tijd op de klippen. 'Terwijl ik altijd gedacht heb: ik kan niet alleen zijn, ik wil niet alleen zijn, alleen zijn is ellende.' Hij besloot het over een andere boeg te gooien en investeerde in Bart, oude kompaan, met wie opeens een klik ontstond. 'Nu de grote liefde voorbij was dacht ik een relatie aan te kunnen gaan vanuit een rationeler besef: met een leuke man met wie ik een goed leven kon hebben – niet meer en niet minder.'

September 2001 trouwde hij met Bart. 'In het bijzijn van familie en vrienden spraken we onze liefde voor elkaar uit. Homo's beschikken toch al weinig over rituelen die voor hetero's volkomen vanzelfsprekend zijn.'

Het huwelijk was geen lang leven beschoren – eerder dit jaar gingen ze uit elkaar. 'We kenden elkaar als vrienden maar niet als minnaars, en we kenden elkaar sowieso niet goed genoeg. We kwamen niet nader tot elkaar, Bart snapte niet veel van mijn wereld en mijn streven. Ik heb alles op alles gezet om ons huwelijk te laten slagen, maar hij gaf op een gegeven moment aan dat hij eruit wilde stappen omdat hij niet gelukkig was – en dat vond ik toen echt verschrikkelijk.'

'Ik wilde dat hij me begreep, dat hij naar me keek, dat hij zei dat hij van me hield, maar het kwam er niet van. Ook ging hij niet in op mijn voorstel om met een relatietherapeut aan de slag te gaan. Met z'n tweeën kun je nog eenzamer zijn dan wanneer je alleen bent – daar ben ik wel achter gekomen.'

Troost

Glimlach. 'Ik ben blij dat ik mijn moeder onze echtscheiding heb kunnen besparen.'

Twijfel. 'Toch mag ik hopen dat ik ook nog eens de juiste man tegenkom met wie ik mijn leven deel en mijn leven leef.'

Verpletterend besef: 'Het wezenlijk eenzame van het bestaan is dat je uiteindelijk altijd alleen bent met je gedachten. Dat je nooit werkelijk weten kunt wat de ander denkt, en dat hij of zij dat ook niet van jou weet. Het hoogst haalbare is dat er een paar goede vrienden zijn die op je letten en je begrijpen – óók als je niks zegt. Daar ontleen ik troost aan.'

Het valt toch niet mee, als je zoals hij afgelopen week, met een bijholte-ontsteking ziek op bed ligt. 'IJlend in je bed, niemand die er is, geen levensgezel die je helpt. Dan duikt dat afschrikwekkende visioen weer op: dat je straks een oude alleenstaande zure homo van 70 bent.'

Laatst speelde hij in een film voor de NPS, met mooi weer op het platteland, in een stal vol koeien. 'Lag ik daar op een baal hooi, tegenover koeien die me lodderig aankeken, viel ik samen met het moment, en was ik totaal ontspannen. Omdat er geen verlangen was, en geen verwachting. Kon ik zoiets maar vaker voelen.'

Al jaren geleden zei hij in een interview: 'Het zou erg treurig zijn als ik op een zeker punt in mijn leven tot de ontdekking kom dat het me nooit gelukt is een relatie op te bouwen.' Maar de begeerte speelt hem steeds weer parten. 'Altijd op seks gericht geweest, altijd bezig met versieren en versierd worden. Intimiteit en seksualiteit gaan in mijn geval zelden samen.' Sinds kort traint hij toch weer intensief op de sportschool. 'Met opgeheven hoofd kan ik op vrijersvoeten gaan.'

En zo schippert hij aldoor, tussen fatsoen en begeerte, tussen beter weten en verlangen. 'Ik zou veel liever hetero zijn geweest, denk ik weleens. Ik kom domweg geen leuke homomannen tegen. Ze zijn niet boeiend, niet geestig, ze hebben geen leuk verhaal. Met vrouwen heb ik dat probleem helemaal niet.'

Hij aarzelt, omdat hij grote woorden liever schuwt. 'Het mooist is in dit vrolijke bestaan toch de liefde. Nu die er niet is, zoek ik 'm in mijn vak – hoe pathetisch dat ook klinkt. Acteren is hetgeen me tot nu toe het meest blijvend geluk heeft gebracht. Ik ben er bedreven in, ik heb er succes mee, ik kan er steeds meer van genieten. Met grote rust en in volle overgave sta ik op het toneel. Ik heb er dingen veroverd. Niets ontglipt me, ik heb alles volkomen in de hand, *I'm the man...* Daar lukt me wat me in het dagelijks leven niet lukt.'

Genoeg ervaringen ook op persoonlijk vlak, de afgelopen jaren, die hem als acteur rijper hebben gemaakt. In Shakespeare's *Het temmen van de feeks* speelt hij nu Petrucchio, afwisselend compassievol en vervaarlijk, en in gespeelde rust ook nogal intimiderend. 'Vijf jaar geleden zou ik dat nog niet hebben gekund. Ik was toen als acteur te ontembaar. Haalde er te veel bij. Dacht ik dat het niet genoeg was als ik daar gewoon zou staan, zou kijken, zou spreken. Vond ik dat er geen stilte mocht zijn, omdat ik dacht dat stilte stilstand was.'

Zelfmoord

Hij wil zich de komende jaren blijven ontwikkelen, zonder dat hij een duidelijk plan voor ogen heeft. 'Steeds beter ben ik in staat om naar mezelf te kijken en desnoods te accepteren waar ik niet zo tevreden over ben. Ik ben zeker niet iemand die bij voortduring de kop in het zand steekt. Ik wil verder, en rollen spelen die ook gestoeld zijn op de levenservaring die ik nog zal opdoen. Ouder worden is zo moeilijk niet.'

Voor opnamen van de NPS-film werd hij opgehaald door een jongen van 18 jaar die regisseur wil worden. 'Hij vertelde dat hij al een scriptje heeft geschreven, een monoloog van een meisje in de trein dat zelfmoord wil plegen. Ook somber, zei ik hem - maar hij legde uit dat het voor hem therapeutisch was. Toen hij 8 was pleegde zijn au-pair, een jongen van 18, zelfmoord, samen met zijn vriendin. Ik wil dit leven niet, was steeds de boodschap geweest.' Hier spreekt Opa Tingeling, zegt Kesting, die de jonge generatie misschien niet helemaal meer begrijpt. 'Onvoorstelbaar vind ik het, die doodsdrijf, in een land waar zoveel binnen handbereik is.' Dan liever de levensdrijf. 'Ik kan me niks voorstellen bij het idee dat de mooiste tijd uit mijn leven al achter de rug zou zijn.'

Heeft Hans Kesting soms het eeuwige leven? 'Ik wil minstens 85 worden.' Hij grijnst behoedzaam. 'Maar ik weet ook wel dat dát niet helemaal zeker is.'

1960 geboren in Rotterdam

1986 studeert af aan Toneelschool Maastricht

1987 bij Toneelgroep Amsterdam

1996 diagnose HIV

1997 chauffeur in tv-programma Taxi

1997 rol in film Karakter

2000 met Paul de Leeuw in *Ouwe Jongens* (VARA)

2001 *Circus Pavlov*, VARA-tv

2001 treedt in het huwelijk

2002 hoofdrol in *Othello*

2002 moeder overlijdt

2003 rol in film *Kees de jongen*

2005 première *Het temmen van de feeks*

2005 genomineerd voor Louis d'Or